

190130

Till ansvarig för tillgänglighet hos Svensk Handel

Information om tillgänglighet, allergi och annan överkänslighet i butiker och köpcentra

Personer med allergisjukdom kan reagera på allergiframkallande och irriterande ämnen. En medlemsenkät om tillgänglighet som Astma- och Allergiförbundet gjort 2018 visar att nästan 1 av 3 uppger hinder i butiker och köpcentra, främst på grund av parfymdoft och tobaksrök men även luftburna ämnen från mat och pälsdjur. Butiker och köpcentra behöver göras tillgängliga för personer med allergisjukdom enligt FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Fakta om allergiframkallande och irriterande ämnen

Allergiframkallande ämnen från pälsdjur förs vidare från djurägare till andra miljöer. En del med pälsdjursallergi får symptom snabbt, andra efter flera timmar. Vissa reagerar även indirekt när de träffar djurägare eller vistas i miljöer där djur funnits. Alla pälsdjur är allergiframkallande – mer eller mindre. Ca 18 procent av den vuxna befolkningen har pälsdjursallergi och över 50 procent av alla med astma reagerar dessutom på pälsdjur.

Jordnötter och nötter kan ge svåra allergiska reaktioner och butiker och köpcentra behöver ha en policy för hantering av jordnötter och nötter så att kunder med allergi inte riskerar att bli sjuka vid besök. Astma- och Allergiförbundet rekommenderar att:

- jordnötter och nötter, samt livsmedel med dessa allergen, hanteras i butiker på ett sätt så det inte finns risk för kontamination till andra varor.
- information om innehåll av jordnötter och nötter i livsmedel tydligt märks ut på livsmedel - eller vid dem för det som säljs i lösvikt. Personalen ska kunna ge korrekt information om innehållet.

Doftöverkänslighet kan ge liknande symptom som astma, men reaktionen sker inte i immunförsvaret utan beror på överretbarhet i nerver i luftvägar och ögon. Vanliga symptom är besvär i hals, besvär i luftvägar, näsa och slemhinnor i ögonen, huvudvärk, svettningar, yrsel och trötthet. Mycket låga halter av dofter och kemikalier kan utlösa symptom. Parfym, rakvatten, parfymerat tvätt- och sköljmedel, hygienprodukter som deodorant, tvål, schampo, hårspray och lotion och rengöringsmedel kan ge reaktioner. Hur starka symptomen blir varierar. I dag finns inte någon medicinering eller behandling för personer med doftöverkänslighet.

Passiv rökning är bland annat förknippat med besvär i näsa, ögon, hals och luftvägar, särskilt hos personer med astma, allergi och överkänslighet. Förutom akuta och kroniska besvär i luftvägarna kan passiv rökning även förvärra barnastma och orsaka astma hos friska barn.

Vad kan ansvariga för butiker och köpcentra göra för att öka tillgängligheten?

Hoppas ni kan informera era medlemsföretag om detta i era informationskanaler:

- I största möjliga mån inte tillåta hundar – anta gärna en policy och sätt gärna upp dekal om förbud mot pälsdjur (undantag kan göras för ledarhund/assistanshund). Det behöver finnas djurfria alternativ på varje ort. Informera tydligt om hundar har tillträde till lokalen så kunder med allergi kan välja bort ett besök.
- Tillåt inte rökning vid entrén till lokalen – informera gärna om detta med dekal/skylt och flytta bort eventuella askkoppar. Från och med 1 juli 2019 utökas tobakslagen till att även gälla vissa utemiljöer, bland annat entréer till byggnader.
- Om förpackade jordnötter och nötter säljs bör dessa inte placeras vid kassan utan i avskild hylla. I policyn är det bra att ta med att en sådan påse kan gå sönder och att då ha en plan för att göra ordentligt rent på en gång och att jordnötter och nötter inte bör ätas inne i affären (gäller både personal och kunder). Astma- och Allergiförbundet har en policy för hur jordnötter och nötter ska hanteras (se länk).
- Butiker som säljer blommor bör få information om lämpliga lågallergena/doftfria växter och möjligheten att förvara doftande blommor i stängda glasmontrar.
- Undvik doftsättning av luften i offentliga inomhusmiljöer som köpcenter/gallerior, och offentliga toaletter. Upphandla oparfymerade rengöringsmedel och tvål.
- Erbjud oparfymerade alternativ och samla alla oparfymerade produkter på ett ställe i butiker. Det är en fördel att placera doftande/parfymerade hygienprodukter separat från oparfymerade så den som inte tål parfymdofter lätt kan undvika parfymerade produkter.
- Informera personal om att undvika att använda parfym, rakvatten och andra parfymdofter på arbetet, till exempel hygienprodukter samt tvätt- och sköljmedel, som en del i det systematiska arbetsmiljöarbetet. Tipsa gärna om att välja oparfymerade alternativ istället. Informera även personal om fördelen med att använda arbetskläder som inte varit i kontakt med pälsdjur.

Med vänlig hälsning,

Maritha Sedvallson, förbundsordförande
Astma- och Allergiförbundet

Mer information finns här:

Astma- och Allergiförbundets webbplats www.astmaoallergiforbundet.se
och webbshop www.astmaoallergiforbundet.shop.strd.se
samt policy för jordnötter och nötter
<http://astmaoallergiforbundet.shop.strd.se/product/8936/8936/0/944867>

Enkät om tillgänglighet till medlemmar; <https://astmaoallergiforbundet.se/wp-content/uploads/2019/01/Rapport-om-tillg--nglighetsenk--t-mall-slutlig-181217.pdf>

FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning;
<https://www.regeringen.se/4ae1cb/globalassets/regeringen/dokument/socialdepartementet/funktionshinder/konvention-om-rattigheter-for-personer-med-funktionsnedsattning.pdf>

Vid frågor, kontakta:

Marie-Louise Luther, ombudsman inomhusmiljö/funktionshinderspolitik
tel. 08-506 28 211, e-post: marie-louise.luther@astmaoallergiforbundet.se

Sändlista:

Svensk Handel: info@svenskhandel.se och tina.thorsell@svenskhandel.se